

Nr 973

Av herrar Nilsson i Agnäs och Werner, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 152, om vissa intrång i Stora Sjöfallets nationalpark.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 152/1966 hemställs om riksdagens medgivande till vissa begränsade intrång i Stora Sjöfallets nationalpark för att möjliggöra den s. k. fjärde suorvaregleringen.

En nationalpark är ju ett fredat område, som skall bevara något omistligt åt landet och åt kommande släkten. Den snabba förändringen i vårt samhälle har också förändrat naturen. Orörda områden, där naturen kan iakttagas i något av sin ursprunglighet, finns numera icke inom Sverige utom i nationalparkerna, som dock nödvändigtvis måste vara tämligen begränsade områden och icke kan helt ge det intryck, som den orörda vildmarken en gång givit. Dock är vi ytterst tacksamma över dessa reservat för flora och fauna, dessa ännu rogivande vidder. Det borde fördenskull vara självklart, att en nationalpark icke får fördärvas genom intrång av olika slag.

När Stora Sjöfallets nationalpark avsattes genom riksdagsbeslut år 1909, var syftet att "bevara ett högnordiskt fjällandskap i dess naturliga tillstånd". Detta område kring Stora Luleälvs översta lopp var också ytterst lämpligt att avskilja till nationalpark, om man ville bevara storslagen fjällnatur. Tyvärr har denna riksdagens målsättning icke respekterats utan intrång har blivit gjorda i samband med regleringarna i Suorva. När nu en fjärde reglering avses ske i Suorvasjöarna, kommer enligt vattendomstolen ytterligare 22,7 km² av nationalparken att översvämmas, och därtill förutses åtgärder ovan dämningssgränsen i skadeförebyggande syfte samt uttag av massor för regleringsanordningarna. Det gäller alltså ett intrång, som nödvändigtvis måste störa och förändra det fredade landskapet i hög grad. Vissa massuttag skulle ske vid själva tröskeln till Stora Sjöfallet, och då denna utgör det allra väsentligaste i nationalparken, är ett sådant ingrepp ytterst allvarligt. Ett annat område, där massuttag planeras, har enligt expertis ett betydande kvartärgeologiskt intresse. Ett tredje täktområde skulle vara Rissajokks mynningsområde. Detta är ur skönhetssynpunkt otänkbart. Det synes förbluffande, att tanken på sådant intrång kan uppkomma. Motiveringen är enligt departementschefen hänsynen till föreliggande behov av elektrisk kraft och till nyttoöverskottet av beräknade 200 milj. kronor.

Genom de av statsmakterna medgivna tidigare ingreppen i national-

parken har Suorvasjöarna och Stora Sjöfallet "i väsentlig mån förändrat sin ursprungliga karaktär". Detta är ju ytterst allvarligt, men nationalparken kan ännu sägas vara vad den var avsedd till. Skulle ytterligare intrång tillåtas, blir skadan dock ödesdiger, särskilt som man kan befara att nya intrång längre fram kan tänkas. Det bör därför i dagens läge redan sättas en gräns för ingreppen, varför den nu begärda dämningen och de avsedda massuttagen och vägbyggena till dessa icke bör få äga rum.

Det behov av elektrisk kraft, som omtalas i motiveringen för ingreppet, torde förefinnas, men i dagens läge håller det traditionella tänkandet kring vattenkraften som producent för elenergi på att undergrävas, då så många nya kraftkällor står till buds. Det är icke längre sannolikt att utbyggnad av vattenfall och utvinnande av elström i vattenkraftverk förblir lönande. Nyttöverskottet, som angivits till nära 200 milj. kronor, förefaller oss fördeskull diskutabelt. Dels finns det alltid osäkerhet i dylika beräkningar, dels har olägenheter och kostnader enligt vår mening värderats för lågt.

I vårt tidsskede med dess hets och dess buller i de områden, där största delen av befolkningen koncentreras, har vi haft en benägenhet att under-skatta de reservat för ro och avkoppling, som funnits och utgjort en nationalrikedom. Vi får inte längre tillåta att de områden, som bevarats, ytterligare beskåres. Någonstans måste vi sätta gränsen, och det synes lämpligt att riksdagen här med hänsyn till tanken bakom riksdagsbeslutet om Stora Sjöfallets nationalpark 1909 och till behovet av fredade områden nu fattar beslut till förmån för nationalparkernas syfte.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,
att riksdagen avslår propositionen nr 152.

Stockholm den 23 november 1966

Tore Nilsson (h)
i Agnäs

Mårten Werner (h)
